ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Στο σχέδιο Νόμου «Κύρωση της Τελικής Συμφωνίας για την Επίλυση των Διαφορών οι οποίες περιγράφονται στις Αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών 817(1993) και 845(1993), τη Λήξη της Ενδιάμεσης Συμφωνίας του 1995 και την Εδραίωση Στρατηγικής Εταιρικής Σχέσης μεταξύ των Μερών»

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

1.Η Τελική Συμφωνία για την Επίλυση των Διαφορών οι οποίες περιγράφονται στις Αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών 817(1993) και 845(1993), τη Λήξη της Ενδιάμεσης Συμφωνίας του 1995, και την Εδραίωση Στρατηγικής Εταιρικής Σχέσης υπογράφηκε στις Πρέσπες στις 17 Ιουνίου 2018 από τους Υπουργούς Εξωτερικών των δύο Μερών και από τον Προσωπικό Απεσταλμένο του Γενικού Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών κ. Matthew Nimetz ως μάρτυρα.

Με την κυρούμενη Συμφωνία (εφεξής «Συμφωνία των Πρεσπών») και σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο Προοίμιο αυτής, επιλύονται οριστικά οι διαφορές οι οποίες περιγράφονται στις Αποφάσεις 817 (1993), 845 (1993) του Συμβουλίου Ασφαλείας, καθώς και στο άρθρο 5 της Ενδιάμεσης Συμφωνίας του 1995.

Οι διαπραγματεύσεις για την επίλυση του ονοματολογικού ζητήματος της πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας (πΓΔΜ) άρχισαν τη δεκαετία του 1990. Το 1991, η βόρεια γειτονική χώρα ανακήρυξε την ανεξαρτησία της από την πρώην Γιουγκοσλαβία (της οποίας αποτελούσε ως «Σοσιαλιστική Δημοκρατία της Μακεδονίας» ένα από τα έξι ομόσπονδα κρατίδια) υπό τη λεγόμενη συνταγματική ονομασία της, «Δημοκρατία της Μακεδονίας». Επεδίωξε να καταστεί μέλος του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών με την ίδια ονομασία, κάτι στο οποίο αντιτάχθηκε η χώρα μας, επικαλούμενη ζητήματα σταθερότητας, ειρήνης και σχέσεων καλής γειτονίας στη Νότια Βαλκανική.

Το ονοματολογικό της πΓΔΜ απασχόλησε το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ (ΣΑ/ΟΗΕ) κατά τη διάρκεια του πρώτου εξαμήνου του 1993. Σημειώνοντας ότι η διαφορά που προέκυψε για το όνομα «θα πρέπει να επιλυθεί προς το συμφέρον της διατήρησης των ειρηνικών και καλών γειτονικών σχέσεων στην περιοχή», το ΣΑ/ΟΗΕ με την Απόφασή του 817 της 7^{ης} Απριλίου 1993 συνέστησε στη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ να γίνει δεκτή η βόρεια γειτονική χώρα ως κράτος-μέλος του Οργανισμού με την προσωρινή ονομασία 'the former Yugoslav Republic of Macedonia', εκκρεμούσης της επίλυσης της διαφοράς που προέκυψε για το όνομα του κράτους. Η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ, με την Απόφασή της 47/225 της 8^{ης} Απριλίου 1993, έκανε δεκτή τη σύσταση του ΣΑ/ΟΗΕ.

Διαπιστώνοντας την αδυναμία εξεύρεσης λύσης στο ονοματολογικό, το ΣΑ/ΟΗΕ με την Απόφασή του 845 της 18^{ης} Ιουνίου 1993 «παρότρυνε τα μέρη (Ελλάδα και πΓΔΜ) να συνεχίσουν τις προσπάθειές τους υπό την αιγίδα του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ για να φθάσουν σε μια γρήγορη επίλυση των θεμάτων που παρέμεναν μεταξύ τους».

Στη συνέχεια, η Ελλάδα και η πΓΔΜ συνομολόγησαν την Ενδιάμεση Συμφωνία της 13ης Σεπτεμβρίου 1995, με την οποία η χώρα μας αναγνώρισε τη γείτονα με την προσωρινή ονομασία «πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας». Το Άρθρο 5 της Ενδιάμεσης Συμφωνίας ορίζει ρητώς ότι «τα Μέρη συμφωνούν να συνεχίσουν τις διαπραγματεύσεις υπό την αιγίδα του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ σε εφαρμογή της Απόφασης 845(1993) του Συμβουλίου Ασφαλείας με στόχο να καταλήξουν σε συμφωνία επί της διαφοράς η οποία περιγράφεται στην Απόφαση αυτή καθώς και στην Απόφαση 817(1993) του Συμβουλίου Ασφαλείας».

Τα ανωτέρω απετέλεσαν τη θεσμική πολιτική και νομική βάση, επί της οποίας η χώρα μας και η βόρεια γειτονική χώρα διεξήγαν διαπραγματεύσεις για την επίλυση του ονοματολογικού και όλων των εκκρεμών ζητημάτων.

Η Συμφωνία των Πρεσπών τερματίζει τη διαφορά μεταξύ Ελλάδας-ΠΓΔΜ σχετικά με το όνομα της τελευταίας, όπως τούτη διαπιστώθηκε στην Απόφαση 817(1993) του Συμβουλίου Ασφαλείας, καθώς το Δεύτερο Μέρος στη Συμφωνία, σε συνέχεια της σύναψης της Συμφωνίας και της συνταγματικής αναθεώρησης που επακολούθησε, τροποποίησε την πρότερη επίσημη ονομασία του και υιοθέτησε νέα ονομασία για όλες τις χρήσεις και για όλους του σκοπούς erga omnes, τόσο στο εσωτερικό όσο και διεθνώς. Επιπρόσθετα, η Συμφωνία προβλέπει τον τερματισμό, την αποχή και τη λήψη μέτρων για οιαδήποτε συμπεριφορά αλυτρωτισμού, αναθεωρητισμού, αμφισβήτησης συνόρων και εχθρικής προπαγάνδας και διασφαλίζει τον σεβασμό των ιστορικών και πολιτιστικών συμβόλων της χώρας μας, καθώς το σεβασμό της ελληνικής ιστορίας, πολιτισμού και κληρονομιάς της ελληνικής Μακεδονίας από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα.

Συνεπώς, η Συμφωνία ανταποκρίνεται πλήρως στην εθνική θέση, όπως διαμορφώθηκε μετά την Ενδιάμεση Συμφωνία, για λύση erga omnes με σύνθετη ονομασία με γεωγραφικό προσδιορισμό και οριστικό τερματισμό κάθε αλυτρωτισμού. Με τη συνταγματική δε αναθεώρηση στη γείτονα τα συμφωνηθέντα είναι πλέον οριστικά και μη αναστρέψιμα. Συνεπώς, με τη Συμφωνία εγκαθιδρύεται μια περίοδος φιλίας, καλής γειτονίας, συνεργασίας και αναβάθμισης σε επίπεδο Στρατηγικής Εταιρικής Σχέσης των διμερών σχέσεων μεταξύ των Μερών. Περαιτέρω, η Συμφωνία σταθεροποιεί την όλη περιοχή των Βαλκανίων και αναδεικνύει τη χώρα μας ως πρωταγωνιστική δύναμη ειρήνης και ασφάλειας σε αυτήν, αναβαθμίζοντας σημαντικά το διεθνές της κύρος.

2.Ειδικότερα με τη Συμφωνία που υποβάλλεται για κύρωση με το παρόν σχέδιο νόμου :

Στο **Προοίμιο,** μεταξύ άλλων, τα Μέρη υπενθυμίζουν τις αρχές και τους σκοπούς του Χάρτη των ΗΕ, την τελική Πράξη του Ελσίνκι, τις αρχές του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, αναφέρονται στην υποχρέωση αποχής από τη χρήση βίας, υπογραμμίζουν ότι δεσμεύονται από τις αρχές του απαραβίαστου των συνόρων και του σεβασμού της εδαφικής ακεραιότητας των Κρατών, επιβεβαιώνουν το μεταξύ τους υφιστάμενο σύνορο ως ένα διαρκές διεθνές σύνορο, συμφωνούν για την ανάγκη να απέχουν από

αναθεωρητισμό και αλυτρωτισμό κάθε είδους, επιβεβαιώνουν την υποχρέωση τους να μην παρεμβαίνουν στις εσωτερικές υποθέσεις του άλλου Μέρους, αναφέρονται στην επίλυση των διαφορών τους οι οποίες περιγράφονται στις Αποφάσεις 817(1993), 845(1993) του Συμβουλίου Ασφαλείας, καθώς και στο άρθρο 5 της Ενδιάμεσης Συμφωνίας του 1995, κατά τρόπο ουσιαστικό και βιώσιμο, και διατρανώνουν την επιδίωξη τους να εμβαθύνουν τις διμερείς τους σχέσεις και να αναβαθμίσουν τη διμερή συνεργασία τους στο επίπεδο μιας στρατηγικής εταιρικής σχέσης.

Στο **άρθρο 1 :** προβλέπεται ο τερματισμός της Ενδιάμεσης Συμφωνίας του 1995 (παράγραφος 1), αναγνωρίζεται ως δεσμευτικό το αποτέλεσμα των σχετικών διαπραγματεύσεων υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών (παράγραφος 2), συμφωνείται ότι το επίσημο όνομα του Δεύτερου Μέρους στη Συμφωνία θα είναι «Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας» και θα χρησιμοποιείται erga omnes, ενώ το σύντομο όνομα του Δεύτερου Μέρους θα είναι «Βόρεια Μακεδονία» (παράγραφος 3, στοιχείο α'). Προβλέπεται επίσης ότι η ιθαγένεια του Δεύτερου Μέρους θα είναι Μακεδονική/πολίτης της Δημοκρατίας της Βόρειας Μακεδονίας, όπως αυτή θα αναγράφεται σε όλα τα ταξιδιωτικά έγγραφα παράγραφος 3, στοιχείο β'). Η επίσημη γλώσσα του Δεύτερου Μέρους θα είναι η «Μακεδονική γλώσσα» όπως αναγνωρίστηκε από την Τρίτη Συνδιάσκεψη των ΗΕ για την τυποποίηση των Γεωγραφικών Ονομάτων (παράγραφος 3, στοιχείο γ') και προσδιορίζεται περαιτέρω ως σλαβική στο άρθρο 7, ενώ περιέχονται διατάξεις για τη χρήση των κωδικών χώρας και επιθετικού προσδιορισμού, καθώς και η θεσμοθέτηση διαλόγου, με τη σύσταση διεθνούς ομάδας ειδικών, για τις εμπορικές ονομασίες, τα εμπορικά σήματα και τις επωνυμίες (παράγραφος 3, στοιχεία δ-θ). *Ειδικότερα, ως προς το θέμα του επιθετικού προσδιορισμού η Συμφωνία προβλέπει ότι ο επιθετικός προσδιορισμός για το κράτος, τα επίσημα όργανά του και τους άλλους δημόσιους φορείς θα ευθυγραμμίζεται με το επίσημο ή το σύντομο όνομα της χώρας, δηλαδή «κυβέρνηση της Δημοκρατίας της Βόρειας Μακεδονίας», ή «κυβέρνηση της Βόρειας Μακεδονίας» αντιστοίχως -και όχι «μακεδονική κυβέρνηση». Το ίδιο ισχύει και για ιδιωτικές οντότητες και φορείς που έχουν σχέση με το κράτος και δημόσιες οντότητες, έχουν συσταθεί με Νόμο και απολαμβάνουν οικονομική υποστήριξη από το κράτος για δραστηριότητές τους στο εξωτερικό [Άρθρο 1, παρ. 3 (ζ)].*

Το άρθρο 1 καθορίζει επίσης τα διαδοχικά βήματα στα οποία θα προβούν τα Μέρη για την κύρωση της Συμφωνίας, όπου, μεταξύ άλλων, προβλέπεται ότι η χώρα μας θα κυρώσει χωρίς καθυστέρηση τη Συμφωνία, μόλις το Δεύτερο Μέρος της γνωρίσει την ολοκλήρωση των συνταγματικών του τροποποιήσεων και των εσωτερικών νομικών διαδικασιών του προκειμένου να τεθεί σε ισχύ η Συμφωνία (παράγραφος 4), τη χρήση της νέας ονομασίας σε διεθνείς οργανισμούς, θεσμούς και διμερείς σχέσεις (παράγραφος 5), τις σχετικές γνωστοποιήσεις στις οποίες θα πρέπει να προβεί το Δεύτερο Μέρος μετά τη θέση σε ισχύ της Συμφωνίας (παράγραφος 6), την υποχρέωση για μη χρήση της παλαιάς συνταγματικής ονομασίας (παράγραφος 7), την υποχρέωση για χρήση της νέας ονομασίας για όλους τους σκοπούς erga omnes, εσωτερικά και διεθνώς (παράγραφος 8), καθώς και στα επίσημα έγγραφα του (παράγραφος 9). Η παράγραφος 10 περιέχει μεταβατικές ρυθμίσεις για τα έγγραφα που

έχουν ήδη εκδοθεί από τις αρχές του Δεύτερου Μέρους. Συγκεκριμένα, για τα έγγραφα και υλικό που προορίζεται για διεθνή χρήση (διαβατήρια κλπ.) ή για άλλα έγγραφα και υλικό εσωτερικής χρήσης που μπορούν να χρησιμοποιηθούν διεθνώς, προβλέπεται ότι τούτα θα προσαρμοστούν στη νέα ονομασία και ορολογίες του άρθρου 1 παράγραφος 3, το αργότερο εντός πενταετίας. Σε ότι αφορά έγγραφα και υλικό αποκλειστικής εσωτερικής χρήσης, προβλέπεται ότι η προσαρμογή τούτων στην ονομασία και ορολογίες του άρθρου 1 παράγραφος 3, θα γίνει σε συνάρτηση με το άνοιγμα του αντίστοιχου διαπραγματευτικού κεφαλαίου της ΕΕ και θα ολοκληρωθεί εντός πέντε ετών από τότε. Τέλος, οι παράγραφοι 11 και 12 περιέχουν διατάξεις για την τροποποίηση του Συντάγματος του Δεύτερου Μέρους, **οι οποίες υλοποιήθηκαν,** και η παράγραφος 13 παρέχει και στα δύο Μέρη το δικαίωμα να ζητούν τη διόρθωση τυχόν σφαλμάτων σε σχέση με την ορθή χρήση του ονόματος του Δεύτερου Μέρους και των συναφών ορολογιών στο πλαίσιο διεθνών οργανισμών, θεσμών, συναντήσεων καθώς και διμερών σχέσεων του Δεύτερου Μέρους.

Στο **άρθρο 2** : προβλέπεται ότι η χώρα μας δεν θα αντιταχθεί στην υποψηφιότητα ή την ένταξη του Δεύτερου Μέρους, με το όνομα και τις ορολογίες του άρθρου 1 παράγραφος 3, σε διεθνείς, πολυμερείς και περιφερειακούς οργανισμούς στους οποίους η Ελλάδα είναι μέλος (παράγραφος 1), ότι το Δεύτερο Μέρος θα επιδιώκει την ένταξη του σε διεθνείς οργανισμούς και θεσμούς με το όνομα και τις ορολογίες του άρθρου 1 παράγραφος 3 (παράγραφος 2).. ***Προβλέπεται επίσης*** ότι η χώρα μας θα κυρώσει οιαδήποτε Συμφωνία εισδοχής του Δεύτερου Μέρους σε διεθνείς οργανισμούς στους οποίους η Ελλάδα είναι μέλος (παράγραφος 3), ενώ περιέχονται και ειδικές ρυθμίσεις για την ένταξη του Δεύτερου Μέρους στην ΕΕ και το ΝΑΤΟ όπου, μεταξύ άλλων, ορίζεται ότι η χώρα μας θα κυρώσει το Πρωτόκολλο για την ένταξη στο ΝΑΤΟ του Δεύτερου Μέρους σύμφωνα με τις διαδικασίες της παραγράφου 4.

Στο **άρθρο 3** : επιβεβαιώνεται το υφιστάμενο σύνορο ως ισχυρό και απαραβίαστο και διακηρύσσονται η υποχρέωση μη έγερσης ή υποστήριξης εδαφικών διεκδικήσεων (παράγραφος 1), ο σεβασμός της κυριαρχίας, της ανεξαρτησίας και της εδαφικής ακεραιότητας του άλλου Μέρους (παράγραφος 2), η αποχή από την απειλή ή τη χρήση βίας (παράγραφος 3) και η δέσμευση της μη υποκίνησης, υποστήριξης ή ανοχής μη φιλικών πράξεων κατά του άλλου Μέρους (παράγραφος 4).

Στο **άρθρο 4** : το κάθε Μέρος δηλώνει ότι τίποτα στο Σύνταγμα του δεν μπορεί να ερμηνευθεί ότι θα αποτελούσε τη βάση για διεκδίκηση περιοχής που δεν περιλαμβάνεται στα υφιστάμενα διεθνή του σύνορα (παράγραφος 1) ή για παρέμβαση στις εσωτερικές υποθέσεις του άλλου Μέρους για οιοδήποτε λόγο, περιλαμβανομένης της προστασίας της κατάστασης και των δικαιωμάτων προσώπων που δεν είναι πολίτες του (παράγραφος 3). Επίσης, το κάθε Μέρος δεσμεύεται να μην προβαίνει, επιτρέπει ή υιοθετεί αλυτρωτικές δηλώσεις (παράγραφος 2).

Στο **άρθρο 5** : παρατίθενται οι αρχές και τα διεθνή κείμενα που θα καθοδηγούν τη συνεργασία των Μερών (παράγραφος 1) και προβλέπεται ότι καμία από τις διατάξεις των κειμένων αυτών δεν θα ερμηνευθεί ως παρέχουσα δικαίωμα για δράση αντίθετη με τους σκοπούς και της αρχές

του Χάρτη των ΗΕ ή της Τελικής Πράξης του Ελσίνκι, συμπεριλαμβανομένης της αρχής της εδαφικής ακεραιότητας των Κρατών (παράγραφος 2).

Στο **άρθρο 6 :** προβλέπεται η λήψη, από το κάθε Μέρος, μέτρων για την απαγόρευση εχθρικών δραστηριοτήτων ή προπαγάνδας από κρατικές υπηρεσίες και η πρόληψη δραστηριοτήτων που θα μπορούσαν να υποδαυλίσουν το σωβινισμό, την εχθρότητα, τον αλυτρωτισμό και τον αναθεωρητισμό εναντίον του άλλου Μέρους (παράγραφος 1), καθώς και η λήψη μέτρων για την αποτροπή και αποθάρρυνση αντίστοιχων πράξεων και ενεργειών από ιδιωτικούς φορείς (παράγραφοι 2-3).

Στο **άρθρο 7 :** αναγνωρίζεται ότι η εκατέρωθεν αντίληψη των Μερών ως προς τους όρους «Μακεδονία» και «Μακεδόνας» αναφέρεται σε διαφορετικό ιστορικό πλαίσιο και πολιτιστική κληρονομιά (παράγραφος 1), ορίζεται ότι για τη χώρα μας, ως προς τους όρους αυτούς, νοούνται όχι μόνο η περιοχή και ο πληθυσμός της βόρειας περιοχής της Ελλάδας αλλά και τα χαρακτηριστικά τους, καθώς και ο Ελληνικός πολιτισμός, η ιστορία, η κουλτούρα και η κληρονομιά αυτής της περιοχής από την αρχαιότητα έως σήμερα (παράγραφος 2), ενώ για το Δεύτερο Μέρος με αυτούς τους όρους νοούνται η γλώσσα, ο πληθυσμός με τα χαρακτηριστικά του, με τη δική του ιστορία, πολιτισμό και κληρονομιά τα οποία είναι διακριτά από αυτά της παραγράφου 2 (παράγραφος 3). Σημειώνεται ότι η επίσημη γλώσσα του Δεύτερου Μέρους ανήκει στην ομάδα των Νοτίων Σλαβικών γλωσσών, καθώς και ότι η γλώσσα αυτή και τα λοιπά χαρακτηριστικά του Δεύτερου Μέρους δεν έχουν σχέση με τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό, την ιστορία, την κουλτούρα και την κληρονομιά της βόρειας περιοχής της Ελλάδας (παράγραφος 4). Τέλος, προβλέπεται ότι η παρούσα Συμφωνία δεν επηρεάζει την ως άνω χρήση από τους πολίτες οποιουδήποτε από τα Μέρη (παράγραφος 5).

Στο **άρθρο 8 :** περιέχονται ρυθμίσεις για τη λήψη διορθωτικών ενεργειών σε περίπτωση χρήσης από το ένα Μέρος συμβόλων που συνιστούν μέρος της ιστορικής ή πολιτιστικής κληρονομιάς του άλλου Μέρους (παράγραφος 1), για την επανεξέταση από το Δεύτερο Μέρος και τη λήψη διορθωτικών μέτρων εντός εξαμήνου, σε σχέση με μνημεία, δημόσια κτίρια και υποδομές του που αναφέρονται στην αρχαία ελληνική ιστορία και πολιτισμό (παράγραφος 2), για την απαγόρευση χρήσης από το Δεύτερο Μέρος του Ήλιου της Βεργίνας (παράγραφος 3), καθώς και για τη χρήση επίσημων γεωγραφικών ονομάτων και τοπωνυμίων σύμφωνα με τις σχετικές συστάσεις της Συνδιάσκεψης των ΗΕ για την Τυποποίηση των Γεωγραφικών Ονομάτων (παράγραφος 4). Επίσης, προβλέπεται η σύσταση Κοινής Διεπιστημονικής Επιτροπής Εμπειρογνωμόνων σε ιστορικά, αρχαιολογικά και εκπαιδευτικά θέματα, η οποία θα συνέρχεται τουλάχιστον δύο φορές το χρόνο και, μεταξύ άλλων, θα εξετάσει τα σχολικά εγχειρίδια και βοηθητικό σχολικό υλικό που χρησιμοποιούνται από καθένα από τα Μέρη, σύμφωνα με τις αρχές και τους σκοπούς της UNESCOκαι του Συμβουλίου της Ευρώπης, η οποία ήδη λειτουργεί (παράγραφος 5).Με την παράγραφο 6 τα Μέρη αναγνωρίζουν ότι οι ως άνω λύσεις θα συμβάλουν στην εδραίωση σχέσεων ειρήνης και καλής γειτονίας στην περιοχή.

Στο **άρθρο 9 :** καθορίζονται οι τομείς στρατηγικής συνεργασίας μεταξύ των Μερών και η ενσωμάτωση τους σε ένα συνεκτικό Σχέδιο Δράσης (παράγραφος 1) και συμφωνείται ότι τα

υφιστάμενα Μέτρα Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης θα ενσωματωθούν στο εν λόγω Σχέδιο, το οποίο θα εμπλουτίζεται συνεχώς (παράγραφος 2).

Στο **άρθρο 10** :προβλέπεται η αναβάθμιση των υπαρχόντων Γραφείων Συνδέσμου σε Πρεσβείες και των υπαρχόντων Γραφείων Προξενικών, Εμπορικών και Οικονομικών Υποθέσεων σε Γενικά Προξενεία.

Στο **άρθρο 11** :προβλέπεται η στενή συνεργασία των Μερών σε διεθνείς οργανισμούς και πρωτοβουλίες.

Στο **άρθρο 12** :προβλέπεται η ενίσχυση των διμερών πολιτικών σχέσεων (παράγραφος 1), η θέσπιση Ανωτάτου Συμβουλίου Συνεργασίας (παράγραφοι 2-3) και η ενδυνάμωση των επαφών μεταξύ των πολιτών αλλά και μεταξύ των τοπικών αρχών (παράγραφοι 4-5).

Στο **άρθρο 13** : αναφέρεται ότι το Δεύτερο Μέρος είναι περίκλειστο Κράτος και τα Μέρη θα καθοδηγούνται από τις σχετικές προβλέψεις της Σύμβασης των ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας στο μέτρο που αυτές μπορεί να εφαρμοστούν στην πράξη και σε διμερείς συμφωνίες. Η ρύθμιση αυτή επαναλαμβάνει την ανάλογη πρόβλεψη της Ενδιάμεσης Συμφωνίας.

Στο **άρθρο 14** :περιέχονται διατάξεις για την ανάπτυξη της οικονομικής συνεργασίας (παράγραφος 1), την ενθάρρυνση και προστασία των επενδύσεων (παράγραφος 2), την κυκλοφορία χωρίς προσκόμματα προσώπων και αγαθών (παράγραφος 3), την ενίσχυση της συνεργασίας στον τομέα της ενέργειας (παράγραφος 4) και των μεταφορών (παράγραφος 5), τη βελτίωση των σημείων διέλευσης (παράγραφος 6), την προστασία του περιβάλλοντος, περιλαμβανομένων των διασυνοριακών υδάτων (παράγραφος 7), και την ενίσχυση των τουριστικών ανταλλαγών (παράγραφος 8). Για την προώθηση της συνεργασίας στους ανωτέρω τομείς, προβλέπεται η σύσταση Κοινής Υπουργικής Επιτροπής, η οποία θα συνέρχεται τουλάχιστον μια φορά το χρόνο (παράγραφος 9).

Στο **άρθρο 15** : περιέχονται ρυθμίσεις για συνεργασία στους τομείς της εκπαίδευσης, της επιστήμης, του πολιτισμού, της έρευνας, της τεχνολογίας, της υγείας και του αθλητισμού.

Στο **άρθρο 16** : προβλέπεται η στενή συνεργασία των Μερών στους τομείς της αστυνομίας και της πολιτικής προστασίας.

Στο **άρθρο 17** : προβλέπεται η ενίσχυση της αμυντικής συνεργασίας των Μερών.

Στο **άρθρο 18** : περιέχονται ρυθμίσεις για τη διατήρηση σε ισχύ, στις σχέσεις μεταξύ των Μερών, συμφωνιών οι οποίες είχαν συναφθεί μεταξύ της Ελλάδας και της πρώην Ομόσπονδης Σοσιαλιστικής Δημοκρατίας της Γιουγκοσλαβίας (παράγραφοι 1-3) και προβλέπεται ότι τα Μέρη θα διερευνήσουν όλες τις δυνατότητες σύναψης πρόσθετων διμερών συμφωνιών (παράγραφος 4).

Στο **άρθρο 19** : περιγράφονται οι μέθοδοι επίλυσης των διαφορών μεταξύ των Μερών (παράγραφοι 1-2), περιλαμβανομένης της δυνατότητας και των προϋποθέσεων για να αχθεί μια διαφορά ενώπιον του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης, ακόμα και μονομερώς(παράγραφος 3).

Στο **άρθρο 20** : περιέχονται τελικές διατάξεις σχετικά με τη θέση σε ισχύ της Συμφωνίας, την εφαρμογή της, περιλαμβανομένης της προσωρινής εφαρμογής του άρθρου 8 παράγραφος 5, την ενημέρωση του Γενικού Γραμματέα για τη θέση της σε ισχύ, την επ'αόριστον διάρκεια ισχύος της, το αμετάκλητο των διατάξεων της, τη μη δυνατότητα τροποποίησης του άρθρου 1 παράγραφοι 3 και 4, καθώς και την πρωτοκόλληση της στη Γραμματεία των Ηνωμένων Εθνών.

Θέτοντας τα παραπάνω υπ' όψη της Βουλής, εισηγούμαστε την ψήφιση του σχεδίου Νόμου που υποβάλλουμε.

Αθήνα, 18 - 1 - 2019

Ο ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ ΚΑΙ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

Α. ΤΣΙΠΡΑΣ

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Ι. ΔΡΑΓΑΣΑΚΗΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

Α. ΧΑΡΙΤΣΗΣ

ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ, ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

Ν. ΠΑΠΠΑΣ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

Ε. ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗΣ

ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Κ. ΓΑΒΡΟΓΛΟΥ

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Ο. ΓΕΡΟΒΑΣΙΛΗ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Μ. ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Ε.ΤΣΑΚΑΛΩΤΟΣ

ΥΓΕΙΑΣ

Α. ΞΑΝΘΟΣ

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Μ. ΖΟΡΜΠΑ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Γ. ΣΤΑΘΑΚΗΣ

ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

Χ. ΣΠΙΡΤΖΗΣ

ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Φ. ΚΟΥΒΕΛΗΣ

ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Σ. ΑΡΑΧΩΒΙΤΗΣ

ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

α.α. Ο αναπληρωτής Υπουργός Εξωτερικών Θεώρητος Κατρούγκαλος (δυνάμει της υπ' αριθμ. Υ5/16.1.2013-Β' 35 απόφασης Πρωθυπουργού)

Ε. ΚΟΥΝΤΟΥΡΑ

ΟΙ ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Κ. ΦΩΤΑΚΗΣ

ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

Γ. ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Σ. ΦΑΜΕΛΛΟΣ

ΟΙ ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Μ. ΤΖΟΥΦΗ

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Γ. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ